

Loddekoarttat

Geasa: Buot luohkkádásit	Goas: Siste
Meahccepássa ossodat: Fuodđodikšun	Goas: Buot jagiáiggiin
Oahppanmihttomearit: Oahpahallat dovddastit fuodđoealliid mat dihttojit Suomas ja oahpásmuvvat daid eallinvugiide.	Dárbašat: Loddekoarttat (printe ja čuohpa)
Bistin: 15 min	Olmmošresurssat: 1

DUOGÁŠ

Dán bargobihtás oahpahallat earuhit 18 fuodđoloddin klassifiserejuvvon loddešlája (oktiibuot Suomas leat 26 fuodđoloddešlája), mat dihttojit Suomas. Šlájain oasis leat guktuid, sihke njiŋgálasaid ja varrásiid diedut, oasis dušše nuppi. Jus njiŋgálasas ja varrásis lea čielgasit earálágan dolgefárda ja dušše nuppis lea govva, lea loddekoarttain máinnašuvvon goappá sohka bealis lea sáhka. Jus sohka bealiid gaskkas ii leat stuorra earru bajiloainnus, dalle dat ii leat máinnašuvvon.

Leat viđa lágan koarttat maid sáhtta printet ja atnit ávkin mánggaiguin vugiiguin:

- a) dušše lottiid namat
- b) dušše lottiid govat
- c) lottiid govat ja namat
- d) dovddaldat- ja eallinvuohkedieđut lottiin
- e) dovddaldat- ja eallinvuohkedieđut lottiin namaid haga

Fuomášathan printet dušše daid siidduid, maid dárbbasat. Jos háliidat sáhtát printet govvakoarttaid ja teakstakoarttaid njuolga guovttebeallásažžan. Printedettiin A4-báhpárii teaksta lea viehka unni, nuba jos háliidat sáhtát stuoridit kopijaid sturrodahkii A3. Vulobealde leat rávvagat njealji earálágan šládjaearuhanspellui. Vállje dain heivvolamosa dahje hutkka iežas vuogi atnit ávkin loddekoarttaid!

RÁVVAGAT

Muitospeallu

Printe koarttaid (molssaeavttut **a** & **b**, **b** & **c**, **c** & **d** DAHJE **c** & **e**) OVTTABEALLÁSAŽŽAN nana báhpárii, millosit ivnniiguin. Čuohpa koarttaid sierra nubbi nuppis. Koarttat biddjojuvvojit dasto govvabealli vulos guvlui beavddi ala.

Vurrolagaid guđege jorgala guokte koartta birra. Jos koarttat dahket pára, spealli oažžu bidjat koartapára ovdasis ja geahččalit odđasit. Jos párra ii gávdno, lea čuovvovačča vuorru. Vuoi lea dat, goappás leat eanemus párat go koarttat nohket. Jos muitospealu spealla koarttaiguin, main ii leat šlája namma oidnosis (molssaeavttut **b** ja **e**), lea buorre printet dárkkisteami várás maiddáa rivttes vástádusaid (molssaeavttut **c** ja **d**).

Dovddastanspeallu A

Printe loddi + namma -govaid (**c**-molssaeaktu) nuppi beallai dovddaldat- ja eallinvuohkedieđuid namaid haga (**e**-molssaeaktu). Printe njuolga GUOVTTABEALLÁSAŽŽAN. Čuohpa koarttaid sierra nubbi nuppis ja juoge páraide.

Párat bidjet koarttaid látnii govvabealli vulos guvlui. Dovddaldatdieđuid vuodul párat árvidit vurrolagaid, man lottis lea sáhka. Árvideami manjá koarttat jorgaluvvojit birra. Jos árvádus manai riehta, oažžu árvideaddji koartta alccesis (ja nuba oažžu ovttá čuoggá). Vuoi lea dat, goabbá diehtá eanemus šlája.

Koarttaid sáhtta maiddáa juohkit páraid gaskkas nu, ahte guktuin leat seammá veardde koarttat. Nubbi lohka dieđuid ja nubbi árvida. Go árvádus manná riehta, čájehit, makkár loddi lea olggosoidnit.

Dovddastanspeallu B

Printe namahis loddegovaid (**b**-molssaeaktu) nuppi beallai dovddaldat- ja eallinvuohkedieđuid (**d**-molssaeaktu). Printe njuolga GUOVTTABEALLÁSAŽŽAN. Čuohpa koarttaid sierra ja juoge páraide.

Párra bidjá koartalána ovdasis govvabealli bajás guvlui. Guktot oažžuba árvidit šlája nama, biebmogáldu ja dihttonguovllu. Dat goabbá diehtá eanet sajiid, oažžu koartta alccesis ja čuoggá. Rivttes vástádusaid sáhtta dárkkistit koartta nuppi bealde. Vuoi lea dat, goappás leat eanet koarttat go koartalátna nohká.

Dovddastanspeallu C

Printe juohkehaš oahppái iežas namahis loddegovaid kopijja (**b**-molssaeaktu) OVTTABEALLÁSAŽŽAN. Printe maiddái ovttá stuoriduvvon kopijjamolssaeavttu **c** (lotti govva + namma) ja čuohpa dáid koarttaid sierra nubbi nuppis. Stuoriduvvon govat álkidahttet bargobihtta dahkama.

Čiega dáid koarttaid ovdamearkka dihtii manahagaid seinniide. Oahppiid bargun lea ohcat manahagas koartta ja iskat muitit lotti gova ja nama. Álo go lea gávdnan koartta, oahppi máhccá luohkkái čállit lotti rivttes nama rivttes sadjái iežas kopijjai. Bargobihtta lea gárvvis, go visot lottit leat nammaduvvon riektá.

GUORAHALLANBARGOBIHTTÁT

1. Soames loddešlájain njiŋŋálas ja varris leat earáláganat olggosoaidnit. Makkáraš earuid fuomášat daid gaskkas?

a) Mii ávki njiŋŋálassii lea ruškeslágan dolgefárddas?

b) Manin soames šlájaid varriskottit leat girjábut go njiŋŋálasat?

2. Mat leat bárbmolottit? Manin oassi lottiin fárra juoba duháhiid kilomehteriid mátkkiid juohke čavčča ja giđa?

3. Manin dušše dolgefárdda ivdni ii leat buot šlájaid buohta buorre dovdomearka?

4. Makkáraš vuogit loddekoarttaid báikelottiin (šlájat, mat eai fárra guhkes mátkkiid jagiáiggiid mielde) leat ceavzit dálvvi čađa? Koarttaid lottit leat rievssat, giron ja čukčá.

1. Soames loddešlájain njiŋgálas ja varris leat earáláganat olggosoaidnit. Makkáraš earuid fuomášat daid gaskkas?

a) Mii ávki njiŋgálassii lea ruškeslágan dolgefárddas?

- Njiŋgálas suddá buorebut oktii birrasa ivnniin, eaige boraspiret fuomáš dan nu álkit ovdamearkka dihte go njiŋgálas hávdu maniid.

b) Manin soames šlájaid varriskottit leat girjábut go njiŋgálasat?

- Varris čujuha eallinfámolašvuoda šerres ivnniin ja dolgefárddain mii lea buorre ortnegis. Njiŋgálasloddii vállje guoibmin millošit varrása mii lea buorre ortnegis. Fiinna dolgefárddas lea earenoamáš mearkkašupmi dakkáraš šlájaid buohta, mat eai leat ovtta loahppaeallima, muhto ohcet ođđa guoimmi juohke jagi.

2. Mat leat bárbmolottit? Manin oassi lottiin fárra juoba duháhiid kilomehteriid mátkkiid juohke čavčča ja giđa?

- Dábálaččat bárbmolottit bessejit poláraguovlluid lahka, dego dáppe Suomas, ja fárra leat dálvái lagabui ekkáhtora. Fárra lea jierbmái, dasgo dáistalepmi revieras ja biepmus livččii menddo váttis agálaš geasi avádagas. Davvin fas ii dárbbas gilvalit nu olu geassit: divborriide gávdnojit valjis divrit, šaddorriide šaddooasit ja guliid borriide jienahis čázit. Guhkimus mátkki fárra čearret, mii besse davvi poláragierddu lahka ja fárra davvi spábbabeali dálvvi áigái Lullinannáma lahkasii. Oassi lottiin, mat bessejit Suomas, fárra leat olu oanehut mátkki ja girdet dálvái Nuortameara máttagáddái.

3. Manin dušše dolgefárdda ivdni ii leat buot šlájaid buohta buorre dovdomearka?

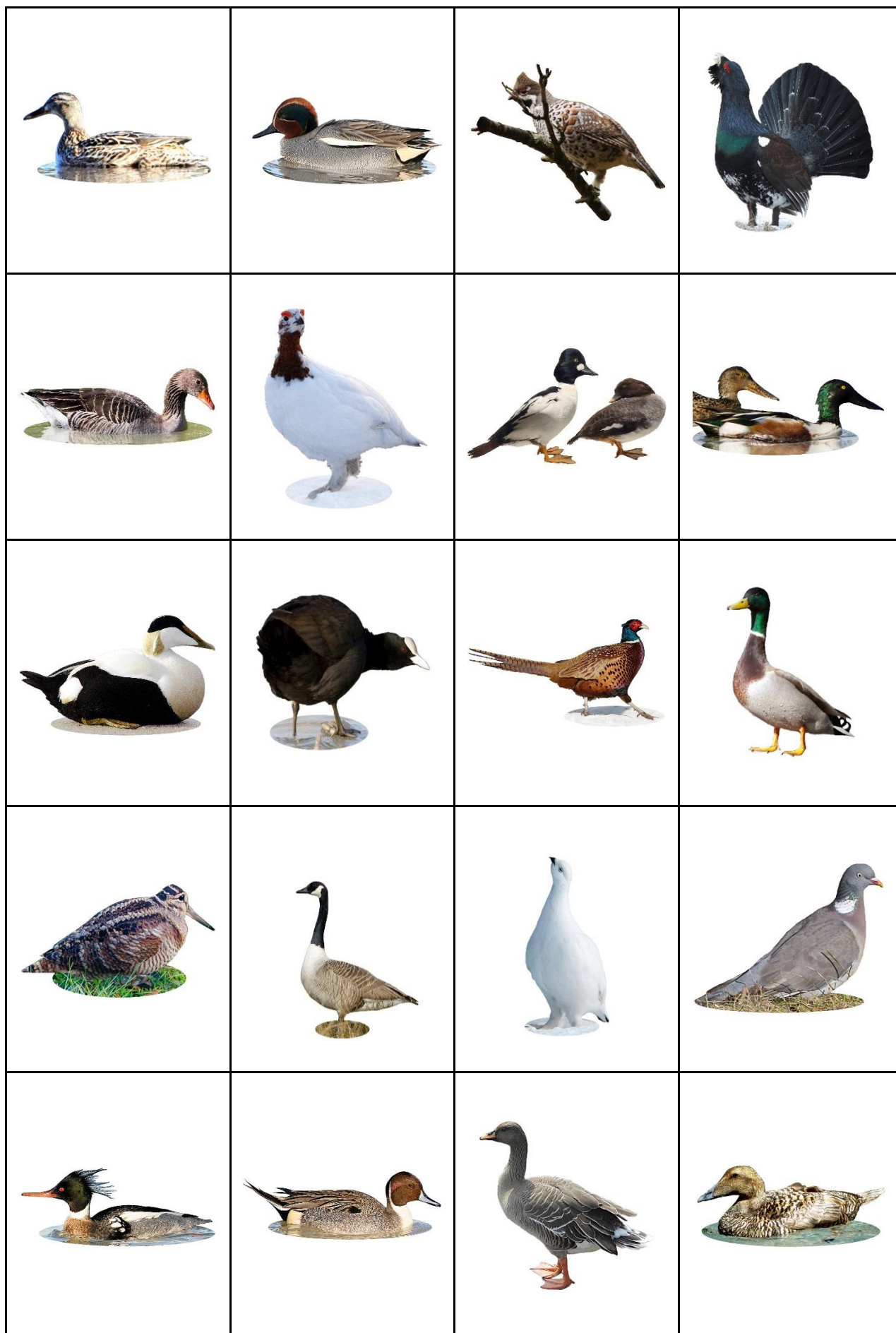
- Soames lottiin sáhttet leat njeallje earálágan dolgefárdda ovtta jagi áigge (omd. rievssat ja láhpesuorsá). Lassin nuorra lottit leat dálvái earáivdnásaččat go ráves lottit. Šlájadovddasteamis gánneha giddet fuomášumi maiddái lottiid jienaide, goruda, sojiid ja oavvi hápmái ja ovdamearkka dihtii láhttemii dahje girdinvuohká.

4. Makkáraš vuogit loddekoartaid báikelottiin (šlájat, mat eai fárra guhkes mátkkiid jagiáiggiid mielde) leat ceavzit dálvvi čađa? Koartaid lottit leat rievssat, giron ja čukčá.

- Dolgefárda nuppástuvvá vielgadin ja doaibmá suodjeivdnin boraspiriid vuostá
- Julggiid suddjejit liegga ja muohhtaga alde vázzima álkidahtán uvjjat
- Gassa buoidegeardi suddje galbmasis
- Ovdamearkka dihtii rievssat, giron ja čukčá sáhttet garraseamos buollašii roggat alccesis čiehppasa. Dat lea roggi muohhtagis, mii suddje buollaša vuostá
- Lottit borret dakkáraš biepmu, man oázžu maiddái dálvit, dego muoraid ja miestaggiid dakkásiid dahje beazi gohcciid (čukčá)

Printenmolssaeaktu a

ČUKČÁ varris	BAKKU	ČIKSA varris	SUOIDNESUORSÁ njingálas
LÁHPESUORSÁ	ČOAĐGI	RIEVSSAT	MEARRAČUONJÁ
SUOIDNESUORSÁ varris	FASÁNA varris	GOŽUVUONCCIS	HÁVDA varris
DIELKODUVVÁ	GIRON	KANÁDA-ČUONJÁ	VUOVDEMEAHKÁST
HÁVDA njingálas	STUORRA-ČUONJÁ	VUOJAŠ	VUOKTAGOALSI varris

Printenmolssaeaktu b (govvagáldut, g. manjimuš siidu)

Printenmolssaeaktu c (govvagáldut, g. manimuš siidu)

SUOIDNESUORSÁ, njingálas 	ČIKSA, varris 	BAKKU 	ČUKČÁ, varris
MEARRAČUONJÁ 	RIEVSSAT 	ČOADGI 	LÁHPESUORSÁ
HÁVDA, varris 	GOŽUVUONCCIS 	FASÁNA, varris 	SUOIDNESUORSÁ, varris
VUOVDEMEAHKÁSTAT 	KANÁDAČUONJÁ 	GIRON 	DIELKODUVVÁ
VUOKTAGOALSI, varris 	VUOJAŠ 	STUORRAČUONJÁ 	HÁVDA, njingálas

Tulostusvaihtoehto d

ČUKČÁ <i>Tetrao urogallus</i> Dihtton Suomas: viiddis vuovdeguovllut Sturrodát: sullii 4 kg Biepmu: urbbit, odjjut, siepmanat, muorjiit ja gordni Dovdomearkkat: Varris eanaš čáhppesjelgget, beahcet dego jielan. Čalmmi bajábealde rukses "gulbmeguolga". Njiŋgálas (goahppil) lea ruškes. Báikeloddi.	BAKKU <i>Tetrastes bonasia</i> Dihtton Suomas: suhkkes vuovddit, earenoamážit guossavuovddit Sturrodát: 250–450 g Biepmu: urbbit, odjjut, ``norkot ja muorjiit Dovdomearkkat: Jorba ja smávva oaivi, šiervvess njunni. Dolgefárdas ránes, ruškes ja čáhppes ivnnit. Varrásis lea oaivvi alde oanehis vuoktačoarvi. Julggiid gokčet dolggit. Bárbmoloddi.	ČIKSA <i>Anas crecca</i> Dihtton Suomas: olles Suopma, čázádagat ja njeaššit Sturrodát: 270–330 g Biepmu: rikkehesis eallit, šattut Dovdomearkkat: Varrása čikŋabiktasis lea ruškes oaivi ja muoduin ruoná sárggis. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái. Dahket suhkkes joavkkuid. Bárbmoloddi.	SUOIDNESUORSÁ, njiŋgálas <i>Anas platyrhynchos</i> Dihtton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodát: 500–1100 g Biepmu: rikkehesis eallit Dovdomearkkat: Varrásis ja njiŋgálas lea alit soadjespeajal. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái ja varris lea ruškesčáhppes, mas lea ruoná oaivi. Beallebuokči. Dábáleamos suorsáloddi. Bárbmoloddi, muhto soames lottit dálvádit gávpogiin.
LÁHPESUORSÁ <i>Anas clypeata</i> Dihtton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suopma, coagis jávrrit main leat valjis biebmoadnasat Sturrodát: 490–740 g Biepmu: rikkehesis eallit, šattut Dovdomearkkat: Stuorra bastte hápmásaš njunni lea buoremus dovdomearka. Varris ja njiŋgálas molsuba dolgefárdda jagiáiggiid mielde.	ČOÅÐGI <i>Bucephala clangula</i> Dihtton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodát: 500–1100 g Biepmu: rikkehesis eallit Dovdomearkkat: Oaivi lea dego golmmačieget siiddus geahčadettiin ja čalmmi hearvacuoza lea fiskes. Varrásis lea čuvges čovji, čáhppesgirjái sealgi ja ruoná oaivi. Njiŋgálasa dolgefárddas leat ruškes, vilges ja ránes ivnnit. Bárbmoloddi.	RIEVSSAT <i>Lagopus lagopus</i> Dihtton Suomas: ii Máтта-Suomas, riikkas eará sajiin jekkiin ja duoddariid vuovddiin Sturrodát: 500–800 g Biepmu: urbbit, odjjut ja lasttat, muorjiit Dovdomearkkat: Njiŋgálas molsu dolgefárdda golbmii jagis ja varris njelljii jagiáiggi mielde ruškadis vielgadin. Báikeloddi.	MEARRAČUONJÁ <i>Anser anser</i> Dihtton Suomas: Nuortameara suologuovlu ja mearragáttit Sturrodát: 3–4 kg Biepmu: eanaš suoidni, muhto maiddái mearradárri ja gordni Dovdomearkkat: Njunni ráves lottiin ruksesoránša ja juolggit čuvgesruksadat. Sealgi lea alitránes. Bárbmoloddi.
SUOIDNESUORSÁ, varris <i>Anas platyrhynchos</i> Dihtton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodát: 500–1100 g Biepmu: rikkehesis eallit Dovdomearkkat: Varrásis ja njiŋgálas lea alit soadjespeajal. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái ja varris lea ruškesčáhppes, mas lea ruoná oaivi. Beallebuokči. Dábáleamos suorsáloddi. Bárbmoloddi, muhto soames lottit dálvádit gávpogiin.	FASÁNA <i>Phasianus colchius</i> Dihtton Suomas: ássanguovlluid lahkosis. Šaddadeapmi lea álgán j. 1901. Sturrodát: sullii 1 kg Biepmu: rikkehesis eallit, siepmanat Dovdomearkkat: Varris lea ruksesruškes, das lea guhkes baduš, oaivi lea šerres ruoná ja čalmmi birra lea rukses dielku. Ránesruškes julggiin leat marŋeoasit. Njiŋgálas lea fiskesruškes ja das lea oanehut baduš. Báikeloddi.	GOŽUVUONCCIS <i>Fulica atra</i> Dihtton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suoma riddoguovllut Sturrodát: 600–1200 g Biepmu: rikkehesis eallit, čáhcešattut Dovdomearkkat: Spábbalágan olgohápmi. Ollásit čáhppes baicce gállogalba ja njunni vielgadat. Čalmmi leat boares lottiin ruksadat. Bárbmoloddi.	HÁVDA, varris <i>Somateria mollissima</i> Dihtton Suomas: mearraguovllut Sturrodát: 1200–2600 g Biepmu: alitskážžut Dovdomearkkat: Varrásis lea čuvges sealgi, čáhppes dolggit sojiin ja oaivi lea čáhppes. Niskkis ja čeabeha siidduin lea ruoná. Vilges dielku soajis. fiskesruoná juolggit. Bárbmoloddi.
DIELKODUVVÁ <i>Columba palumbus</i> Dihtton Suomas: olles Suopma vuhtii válddekeahttá Duottar-Sápmi Sturrodát: 400–600 g Biepmu: siepmanat, gortnit, hearttat Dovdomearkkat: Eanaš alitránes, čeabehe vilges sárggis. Juolggit leat ruksadat ja njunis leat rukses, vilges ja fiskes ivnnit. Bárbmoloddi.	GIRON <i>Lagopus muta</i> Dihtton Suomas: duoddariin alla ja muorahis guovlluin Sturrodát: 450–600 g Biepmu: urbbit, odjjut, lasttat Dovdomearkkat: Dálvebivttas lea vilges ja geassebivttas ruškes ja girjái. Varrásis čalmmi ja njuni gaskkas čáhppes sárggis. Uvjjat gokčet julggiid ja njunni lea čáhppes. Báikeloddi.	KANÁDAČUONJÁ <i>Branta canadensis</i> Dihtton Suomas: Buotlágan čázádagat. Šaddaduvvon 1960-logus Sturrodát: 2–6 kg Biepmu: mánggabealat šaddobiebm Dovdomearkkat: Čeabet, niski, oaivečohkka, gállu ja muodu ovdaoassi čáhppadat. Muodu duohkeoassi ja čotta vielgadat. Muđui loddi lea ruškesvilges. Bárbmoloddi.	VUOVDEMEAHKÁSTAT <i>Scolopax rusticola</i> Dihtton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suoma ođđa vuovdeeatnamiin. Hárvenáš Mearrabadas ja Kainuus Sturrodát: 225–370 g Biepmu: rikkehesis eallit Dovdomearkkat: Dolgefárda lea girjái ja das leat ruškes, čáhppes ja vilges ivnnit. Njunni lea hui guhkki. Bárbmoloddi.
HÁVDA, njiŋgálas <i>Somateria mollissima</i> Dihtton Suomas: mearraguovllut Sturrodát: 1200–2600 g Biepmu: alitskážžut Dovdomearkkat: Dolgefárdda váldoivdni lea ruškes ja dat lea girjái, soadjespeajal lea ruškes. Njuni siidduin mannet sárgát maid gokčet uvjjat. Juolggit leat ránesruonát. Bárbmoloddi.	STUORRAČUONJÁ <i>Anser fabalis</i> Dihtton Suomas: mearraguovlluin Sturrodát: 1,2–2,6 kg Biepmu: čáhcešattut ja gáttiid šattut Dovdomearkkat: Eanaš ránesruškes, sealgi lea čáhppes. Njunni lea guovdu oránša ja máddagis ja geažis čáhppes. Juolggit leat fiskesoránšat. Bárbmoloddi.	VUOJAŠ <i>Anas acuta</i> Dihtton Suomas: olles Suomas jeaggelágan gáttiin, muhto máddodat nannosamos davvin. Sturrodát: 900–1100 g Biepmu: rikkehesis eallit, šattut Dovdomearkkat: Čeabet lea seaggi ja viehka guhki. Varrásis leat guhkes bađošdolggit, ruškes oaivi, vilges čeabet ja eará gorut lea ránes. Njiŋgálasa dolgefárda lea ránesruškes. Bárbmoloddi.	VUOKTAGOALSÍ <i>Mercus serrator</i> Dihtton Suomas: olles riikkas čázádagain main leat unnán biebmoadnasat. Sturrodát: 225–370 g Biepmu: guolit ja rikkehesis eallit Dovdomearkkat: Njiŋgálas lea ruškes. Varrása oaivi lea čáhppes, raddi girjái ja ruškes ja sealgi čáhppesvilges. Guktuin lea niskkis geaigájeaddji vuoktadieppi ja soajis vilges dielku. Bárbmoloddi.

Printenmolssaeaktu e

<i>Tetrao urogallus</i> Dihhton Suomas: viiddis vuovdeguovllut Sturrodad: sullii 4 kg Biepmu: urbbiit, odjjut, siepmanat, muorjiit ja gordni Dovdomearkkat: Varris eanaš čáhppesšelgget, beahcet dego jielan. Čalmmi bajábealde rukses "gulbmeguolga". Njiŋgálas (goahppil) lea ruškes. Báikeloddi.	<i>Tetrastes bonasia</i> Dihhton Suomas: suhkkes vuovddit, earenoamážit guossavuovddit Sturrodad: 250–450 g Biepmu: urbbiit, odjjut, ``norkot ja muorjiit Dovdomearkkat: Jorba ja smávva oaivi, šiervvves njunni. Dolgefárddas ránes, ruškes ja čáhppes ivnnit. Varrásis lea oaivi alde oanehis vuoktačoarvi. Julggiid gokčēt dolggit. Bárbmoloddi.	<i>Anas crecca</i> Dihhton Suomas: olles Suopma, čázádagat ja njeaššit Sturrodad: 270–330 g Biepmu: rikkehis eallit, šattut Dovdomearkkat: Varrása čikŋabiktasis lea ruškes oaivi ja muođuin ruoná sárggis. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái. Dahket suhkkes joavkkuid. Bárbmoloddi.	<i>Anas platyrhynchos</i> Dihhton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodad: 500–1100 g Biepmu: rikkehis eallit Dovdomearkkat: Varrásis ja njiŋgálasas lea alit soadjespeajal. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái ja varris lea ruškesčáhppes, mas lea ruoná oaivi. Beallebuokči. Dábáleamos suorsáloddi. Bárbmoloddi, muhto soames lottit dálvádit gávpgiinn.
<i>Anas clypeata</i> Dihhton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suopma, coagis jávrrit main leat valjis biebmoávdnasat Sturrodad: 490–740 g Biepmu: rikkehis eallit, šattut Dovdomearkkat: Stuorra bastte hápmásaš njunni lea buoremus dovdomearka. Varris ja njiŋgálas molsuba dolgefárdda jagiáiggiid mielde.	<i>Bucephala clangula</i> Dihhton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodad: 500–1100 g Biepmu: rikkehis eallit Dovdomearkkat: Oaivi lea dego golmmačieгат siiddus geahčadettiin ja čalmmi hearvacuozza lea fiskes. Varrásis lea čuvges čoavji, čáhppesgirjái sealgi ja ruoná oaivi. Njiŋgálas dolgefárddas leat ruškes, vilges ja ránes ivnnit. Bárbmoloddi.	<i>Lagopus lagopus</i> Dihhton Suomas: ii Máтта-Suomas, riikkas eará sajiin jekkiin ja duoddariid vuovddiin Sturrodad: 500–800 g Biepmu: urbbiit, odjjut ja lasttat, muorjiit Dovdomearkkat: Njiŋgálas molsu dolgefárdda golbmii jagis ja varris njelljii jagiáiggi mielde ruškadis vielgadin. Báikeloddi.	<i>Anser anser</i> Dihhton Suomas: Nuortameara suologuovlu ja mearragáttit Sturrodad: 3–4 kg Biepmu: eanaš suoidni, muhto maiddá mearradárri ja gordni Dovdomearkkat: Njunni ráves lottiin ruksesoránša ja juolggit čuvgesruksadat. Sealgi lea alitránes. Bárbmoloddi.
<i>Anas platyrhynchos</i> Dihhton Suomas: olles Suopma, čázádagaid lahka Sturrodad: 500–1100 g Biepmu: rikkehis eallit Dovdomearkkat: Varrásis ja njiŋgálasas lea alit soadjespeajal. Njiŋgálas lea ruškes ja girjái ja varris lea ruškesčáhppes, mas lea ruoná oaivi. Beallebuokči. Dábáleamos suorsáloddi. Bárbmoloddi, muhto soames lottit dálvádit gávpgiinn.	<i>Phasianus colchicus</i> Dihhton Suomas: ássanguovlluid lahkosis. Šaddadeapmi lea álgán j. 1901. Sturrodad: sullii 1 kg Biepmu: rikkehis eallit, siepmanat Dovdomearkkat: Varris lea ruksesruškes, das lea guhkes bađuš, oaivi lea šerres ruoná ja čalmmi birra lea rukses dielku. Ránesruškes julggiin leat maŋgeoasit. Njiŋgálas lea fiskesruškes ja das lea oanehut bađuš. Báikeloddi.	<i>Fulica atra</i> Dihhton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suoma riddoguovllut Sturrodad: 600–1200 g Biepmu: rikkehis eallit, čáhcešattut Dovdomearkkat: Spábbalágan olgohápmi. Ollásit čáhppes baicce gállogalba ja njunni vielgadat. Čalmmi leat boares lottiin ruksadat. Bárbmoloddi.	<i>Somateria mollissima</i> Dihhton Suomas: mearraguovllut Sturrodad: 1200–2600 g Biepmu: alitskálžžut Dovdomearkkat: Varrásis lea čuvges sealgi, čáhppes dolggit sojiin ja oaivi lea čáhppes. Niskkis ja čeabea siidduin lea ruoná. Vilges dielku soajis. fiskesruoná juolggit. Bárbmoloddi.
<i>Columba palumbus</i> Dihhton Suomas: olles Suopma vuhtií válddekeahttá Duottar-Sápmi Sturrodad: 400–600 g Biepmu: siepmanat, gortnit, hearttat Dovdomearkkat: Eanaš alitránes, čeabehis vilges sárggis. Juolggit leat ruksadat ja njunis leat rukses, vilges ja fiskes ivnnit. Bárbmoloddi.	<i>Lagopus muta</i> Dihhton Suomas: duoddariin alla ja muorahis guovlluin Sturrodad: 450–600 g Biepmu: urbbiit, odjjut, lasttat Dovdomearkkat: Dálvebivttas lea vilges ja geassebivttas ruškes ja girjái. Varrásis čalmmi ja njuni gaskkas čáhppes sárggis. Uvjjat gokčēt julggiid ja njunni lea čáhppes. Báikeloddi.	<i>Branta canadensis</i> Dihhton Suomas: Buotlágan čázádagat. Šaddaduvvon 1960-logus Sturrodad: 2–6 kg Biepmu: mánggabealat šaddobiebm Dovdomearkkat: Čeabet, niski, oaivečohkka, gállu ja muođu ovdaoassi čáhppadat. Muođu duohkeoassi ja čotta vielgadat. Muđui loddi lea ruškesvilges. Bárbmoloddi.	<i>Scolopax rusticola</i> Dihhton Suomas: Máтта- ja Gaska-Suoma odđa vuovdeeatnamiin. Hárvenaš Mearrabađas ja Kainuus Sturrodad: 225–370 g Biepmu: rikkehis eallit Dovdomearkkat: Dolgefárda lea girjái ja das leat ruškes, čáhppes ja vilges ivnnit. Njunni lea hui guhkki. Bárbmoloddi.
<i>Somateria mollissima</i> Dihhton Suomas: mearraguovllut Sturrodad: 1200–2600 g Biepmu: alitskálžžut Dovdomearkkat: Dolgefárdda váldoivdni lea ruškes ja dat lea girjái, soadjespeajal lea ruškes. Njuni siidduin mannet sárgát maid gokčēt uvjjat. Juolggit leat ránesruonát. Bárbmoloddi.	<i>Anser fabalis</i> Dihhton Suomas: mearraguovlluin Sturrodad: 1,2–2,6 kg Biepmu: čáhcešattut ja gáttiid šattut Dovdomearkkat: Eanaš ránesruškes, sealgi lea čáhppes. Njunni lea guovdu oránša ja máddagis ja geažis čáhppes. Juolggit leat fiskesoránšat. Bárbmoloddi.	<i>Anas acuta</i> Dihhton Suomas: olles Suomas jeaggelágan gáttiin, muhto máddodat nannosamos davvin. Sturrodad: 900–1100 g Biepmu: rikkehis eallit, šattut Dovdomearkkat: Čeabet lea seaggi ja viehka guhki. Varrásis leat guhkes bađošdolggit, ruškes oaivi, vilges čeabet ja eará gorut lea ránes. Njiŋgálasa dolgefárda lea ránesruškes. Bárbmoloddi.	<i>Mercus serrator</i> Dihhton Suomas: olles riikkas čázádagain main leat unnán biebmoávdnasat. Sturrodad: 225–370 g Biepmu: guolit ja rikkehis eallit Dovdomearkkat: Njiŋgálas lea ruškes. Varrása oaivi lea čáhppes, raddi girjái ja ruškes ja sealgi čáhppesvilges. Guktuin lea niskkis geaigájeaddji vuoktadiehppe ja soajis vilges dielku. Bárbmoloddi.

Govvagáldut

- Čukčá, varris, Jouko Haatainen, Meahciráđđehus. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Bakku, Mikko Rautiainen, Meahciráđđehus. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Čiksa, varris, Ken Billington, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported license. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Teal_\(Anas_crecca\)_1.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Teal_(Anas_crecca)_1.jpg)
- Suoidnesuorsá, varris, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Suoidnesuorsá, njingálas, Aku Ahlholm, Meahciráđđehus. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Láhpesuorsá, Tsrawal, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported license. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Northern_Shoveller_Anas_clypeata.jpg
- Čoadgi, Daderot, Wikipedia Commons. This file is made available under the Creative Commons CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bucephala clangula_\(Common_goldeneye\)_male_and_female_-_Oakland_Museum_of_California_-_DSC05310.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bucephala clangula_(Common_goldeneye)_male_and_female_-_Oakland_Museum_of_California_-_DSC05310.JPG)
- Rievssat, Timo Eskola, Meahciráđđehus. Alkuperäinen kuva on leukattu irti taustastaan.
- Mearračuonjá, Richard Bartz / Munich Germany, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 2.5 Generic license. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anser_anser.jpg
- Fasána, varris, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Gožuvuonccis, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Hávda, varris, Andreas Trepte, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 2.5 Generic license. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Somateria_mollissima_male.jpg
- Dielkoduuvvá, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Giron, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Kanádačuonjá, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Vuovdemeahkástat, Markku Pirttimaa. Álgogosaš govva lea čuhppojuvvon eret dan duogážis.
- Hávda, njingálas, Glen Smart, Wikipedia Commons. This image or recording is the work of a U.S. Fish and Wildlife Service employee, taken or made as part of that person's official duties. As a work of the U.S. federal government, the image is in the public domain. For more information, see the Fish and Wildlife Service copyright policy. Álgogosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Somateria_mollissima_v-nigra.jpg

- Stuurračuonjá, Adrian Pingstone, Wikipedia Commons. This work has been released into the public domain by its author, Arpingstone. This applies worldwide. Álgoálgosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anser_fabalis.jpg
- Vuojáš, Frank Schulenburg, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International license. Álgoálgosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Male_northern_pintail_at_Llano_Seco.jpg
- Vuoktagoalsi, varris, Peter Massas, Wikipedia Commons. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 2.0 Generic license. Álgoálgosaš govva lea ráddjejuvvon teavsttas unnibun ja čuhppojuvvon eret dan duogážis. Gáldu:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mergus_serrator_-New_Jersey_-USA_-winter-8.jpg